

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K.
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-takarékpénztári csekk- és kliringszám 0489. sz. l.

82-es hőseink.

Dúló csaták fergetegeiben immár 15 hónap óta küzdötök drága székely véreim, világ első katonái! Sok, sok ezren mentetek a Csicsér és a Budvár aljáról virágos jó kedvvel, bokrétás sapkával, dalos ajakkal a világháboru vérmezőire. Sok, sok ezren s mindannyiszor szívünk nagyot dobbant éretetek...

Nem kérdezem hányan vagytok most a küzdő sorokban. Tudom, hogy sokan elvérzettek s a legnagyobb áldozatot most is, mint mindig — a vitéz székely nemzet hozta a haza szent oltárára, mert kevésből sokat adott...

Hősi vérrel, drága étellel vívtatok becsületes, mindenkor megbízható harcotokat. Hiszen székely faji tulajdonság a veszélyt inkább keresni, mint azt elkerülni.

Nem mondták, mert mondani sem kellett: előre székelek uagyis haláltmegvető bátorsággal előre mentetek hős fiuk.

Az egész ellenséges világgal szembe szálva, ismét Attila utódainak bizonyultatok — összes harctereinken; ahova csak állítottak — mindenütt derék emberek voltatok, mert:

„Nem fajult el még a székely vér, Minden kis csepje drága gyöngyöt ér.”

Az elmúlt hónap utolsó napjaiban is vitézül álltatok meg helyeteket 82-es hős fiuk. Erről tanuskodik *Frigyes főherceg* Ő Fenségének hadsereg-parancsa, mely — legnagyobb örömeinkre — hozzánk is eljutott s amely így hangzik:

A derék cs. és kir. 82. gyalogezrednek, mely már az egész hadjárat alatt nagszerűen harcolt és legutóbb a szeptember 22. és 23-iki éjjeli harcokban, dacára a megelőző ütközetek és menetelésekben való fáradságainak, egy tulerőben levő ellenséges támadást, a tartalékok beavatkozása nélkül, önállóan visszavert és közel 400 foglyot ejtett, — különös elismerésem és köszönetem nyilvánítom.

Frigyes főherceg s. k.
tábornagy.

Ehhez csatlakozik a Hadtestparancsnokság következő parancsa:

A cs. és kir. 82. gyalogezrednek a szeptember 23-iki éjjeli ütközetben tanusított bátor magatartásáért — amikor egy tulerőjű támadást visszavert és majdnem 400 hadifoglyot ejtett — a legmagasabb szolgálat nevében különös elismerésemet fejezem ki.

Hadtestparancsnokság.

Öszinte szívből jövő lelkesedéssel osztozunk fényes diadalokban székely testvérek!

A székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es székely ezred, mely Csik és Udvarhelyvármegyék viharezett, nyomoruságot próbált fiaiból állott immár 32 esztendeje, a világháboruban nevét a történelem lapjain örökre beírta. S hogy ezt megtehetette, abban — dicsekvés nélkül mondhatjuk — némi része a „Székelyország”-nak is van, ahonnan számtalan lelkesítő vers és nóta került a hadfiak lelkébe. De oroszánrésze van a székely „iskolamesterek”-en és papokon

kivül *Rothenáry* Albert ezredesnek is, aki a harcba induló csapatokat állandóan ellátta hazafiasságtól áthatott szellemmel, önbizalommal és a kiképzésnek legmesszebb terjedhető vértetével.

Ezek mind közrehatottak arra, hogy virágos kedéllyel, bokrétás sapkával és dalos ajakkal, harcra vágyó érzéssel mentek a csapatok a harcmezőkre.

Szóval itthon is mindenki megtette hivatásából folyó kötelességét, de legjobban a harctéren levő székely fiuk, kik e szellemben a legdrágábbat: életüket, vérüket áldozták a hazáért és királyért...

Annál inkább örömmel veszszük tudomásul a magas elismeréseket, mert azok a hazafias érzésű hozzátartozóknak megnyugvást, a vitéz székely hősöknek pedig további kitartást biztosítanak a még előttük álló nagy feladatok teljesítésére is.

Isten segítsen hős fiuk, hogy drága hazánk örökös békéjét — a még igen gyakran előtölülő tulerőjű ellenség legyőzésével — székely becsülettel kivívjátok és mindnyájatokat az érettetek hön dobogó keblünkre ölelhessünk!...

Isten veletek! A mielőbbi vizontlátásig!

—gh.

Havi fizetéssel nyomdásztanulónak egy jóra való, szorgalmas fiut **felvesz** **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetbe Székelyudvarhelyt. **Reál-** vagy **polgári iskolai két osztályt**, avagy **algimnáziumot** végzetek előnyben részesülnek.

Messze, messze

Messze, messze az orosz határon,
A Styr folyó szőke vize mellett,
Az orosz szemből
Jó magyar levették,
Aranyos vitézek
Farkas-szemét néznek.

Messze, messze az orosz határon,
Hervadozó, szép őszi délután
Rezgő falevéltre
Ide-oda szálldos,
Többen gyülekeznek
Egy baka sirjához.

Messze, messze az orosz határon
Mélyen beásott lövészárkba,
Vitéz nyolcvankettős
Néz a Styr habjára
S egy pár könyvet hullajt
Tabori lapjára...

Messze, messze az orosz határon
Égő falvak lángoszlopa látszik,
Vad oroszok, muszkák,
Japán fegyverekre
Szúronyt szegezének
Rohamra készülnek.

Messze, messze az orosz határon,
Végig csendül a lövészárkba:
— Jön a muszkahorda,
Szúronyt szegezettek,
Jó magyar vitézek —
A muszka szívének!...

Messze, messze az orosz határon,
Havas-esős, hideg éjszakába,
Rémes ordítással,
Zivataros éjbe,
Véres tusa támad
Pokoli sötétbe...

Messze, messze az orosz határról,
Odahaza mig levelet várnak:
Gyászos üzenet megy
Özvegynék, árvának
S megszakad a szíve —
Sok édes anyának...

Oroszország, 1915. szept. 29.

S. Hegyi Sándor,
82-es őrmester.

Ismerősei, jóbarátai köreiben mindenki ajánlja a „Székelyország”-ot

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. február 22 én kiadott 131-ik számu veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora.(XXXIX. közlemény.)

Vágási Gergely 10. sz. Udvm. Felsősfalva 1887. hadifogoly. — Vajda Ignác 4. pótsz. Udvm. Székelypál-falva 1891., meghalt 1914. nov. 15. — Vajda Péter 2. sz. Udvm. Bögöz 1890. ms. — Valla Vilmos c. őrzetű 3. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1892. ms. — Valnoth János 5. sz. Udvm. Erked 1893. ms. — Varga János 5. sz. Udvm. Vargyas 1893. ms. — Varga János 10. sz. Udvm. Nagykede 1886. hadifogoly. — Varga József pótt. 6. sz. Udvm. Korond 1888. ms. — Varga Mihály őrzetű 8. sz. Udvm. Agyagfalva 1884., meghalt 1914. nov. 22. — Varga Mózes 3. sz. Udvm. Parajd 1888. ms. — Varga Tamás pótt. 4. pótsz. Udvm. Siménfalva 1889., meghalt 1914. nov. 28. — Vas György 11. sz. Udvm. Bordo 1891., meghalt 1914. nov. 24. — Vasilie Miklós 7. sz. Hunyadm. Felkenyér 1885. ms. — Vass János 1. sz. Udvm. Bözöd 1892., meghalt 1914. nov. 24. — Vátha József 10. sz. Csiksobotfalva 1885. hadifogoly. — Veress Gáspár 10. sz. Udvm. Agyagfalva 1883. hadifogoly. — Veress József 4. sz. Csikesekefalva 1892., meghalt 1914. nov. 28. — Veress Lajos 10. sz. Udvm. Bibarczfalva 1882. hadifogoly. — Veress Mihály 16. sz. Udvm. Székelyszállás 1892., meghalt 1914. nov. 22. — Virág István főtisztikar Csikvm. Gyimesbükk 1891., meghalt 1914. nov. 30. — Voda Péter 5. sz. Csvm. Gyergyóvárhegy 1892., meghalt 1914. nov. 27.

Wagner György 10. sz. Udvm. Homoróddaróc 1887. hadifogoly. — Wagner Márton 10. sz. Udvm. Homoródbene 1888. hadifogoly.

Zaczó György pótt. 9. sz. Csvm. Gyergyóújfalu 1885., meghalt 1914. nov. 21. — Zoltáni Dániel pótt. 9. sz. Udvm. Székelymuzsna 1883. hadifogoly.

Zsidó Gáspár 5. sz. Udvm. Rugonfalva 1893. ms. — Zsigmond József őrzetű 2. sz. Udvm. Magyarhermány 1890. ms. — Zsombori Sándor 5. sz. Udvm. Bözödufalu 1889. ms.

Az 1915. márc. 12-én kiadott 140. sz. veszteség lajstrom szerint:

Ádám János 6. sz. Csikmadaras 1889. hadifogoly (Oroszország). — Ambrus Imre c. őrzetű 3. pótsz. Udvm. Szentegyházastalu 1882. hadifogoly (Evakuacionsspital Nr. 43. Rjasan. Oroszország). — Antal András 3. sz. Csikcsicsó 1891. hadifogoly (Oroszország). — Antal Antal pótt. 4. sz. Csvm. Gyimesbükk 1890. hadifogoly (Oroszország). — Antal Gyula pótt. 3. pótsz. Csikszentmiklós 1883. hadifogoly (Spital Nr. 10. Moskau, Oroszország).

Bács Ignác 16. sz. Csikszentdomokos 1881. hadifogoly (Jalutorowsk,

Oroszország). — Balázs Áron pótt. 15. sz. Csikmadaras 1890. hadifogoly (Jalutorowsk, Oroszország). — Balázs Ignác pótt. 4. pótsz. Csikcsicsó 1889. hadifogoly (Oroszország). — Baliga András pótt. 4. pótsz. Csvm. Gyimesközéplak 1889. hadifogoly (Oroszország). — Bálint Domokos pótt. 3. pótsz. Udvm. Alsósófalva 1882. hadifogoly (Oroszország). — Balog Vilmos 8. sz. Csvm. Gyimesközéplak 1892. hadifogoly (Oroszország). — Barabás Lajos 7. sz. Székelyudvarhely 1882. hadifogoly (Oroszország). — Bege Márton Elek c. őrzetű 7. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1888. hadifogoly (Jalutorowsk Oroszország). — Bené László 7. sz. Csikszentgyörgy 1886. ms. — Berecz János pótt. 3. pótsz. Csikvm. Gyergyószentmiklós 1888. hadifogoly (Oroszország). — Biró Mihály pótt. 4. pótsz. Csikszentdomokos 1889. hadifogoly (Evakuacionsspital Nr. 32. Nishnij-Nowgorod, Oroszország). — Bodor János pótt. 4. pótsz. Cs m. Gyimesbükk 1889. hadifogoly (Oroszország). — Bözödi Mózes pótt. 3. pótsz. Udvm. Kecsétkisfalud 1883. hadifogoly (Oroszország). — Bugja Ferenc 8. sz. Udvm. Lövéte 1888. hadifogoly (Oroszország).

(Folytatjuk)

Ima

népiskolák számára.

Duló csaták viharában,
Hozzát fohászkodunk Atyánk,
Oltalmaznak szelid fényét
Áraszd kegyelmeddel reánk.

Im, harcba szállt egész nemzet,
Legfőbb kincsünk, ott küzd apánk,
Piros vérök hull a földre,
Veszélyben van drága hazánk.

Oltalmazd meg oh nagy Isten!
S vezesd győzelemre őket,
Adj kitartást, bátorságot,
Oszlasd el a vészfelhőket.

Tartsd meg öreg jó királyunk,
Sáldd meg nemzetünknek hadát,
Hogy fegyverrel, vitézséggel,
Védhessék meg e szép hazát.

Amen.

Kertész Albert.

53 esztendő Udvarhelypármegye köz- igazgatási életéből.

Irta: lengyelfalvi Bárány Orbán Ottó.

VI.

Daniel Gábor főispánsága idejében, egymásután igen derék alispánok voltak: Tibád Antal és Török Albert. Mind a kettő nagy tudással, magas közigazgatási képességgel bírt.

Tibád Antal alispánsága alatt volt a második alkotmányos — ekkor

már nem követ, hanem — képviselőválasztás, amikor a kormányparti Gróf Bethlen János és Török Albert nyert mandátumot.

Mi, az ellenzék, kisebbségben maradtunk.

Véres választás volt, sőt a kormányparti választók közül emberélet is esett áldozatul a végtelenségig vitt erőszakoskodás miatt.

Török Pál, a Török Albert testvére, igen indulatos, erőszakos ember volt s mindent elkövetett, hogy győzzenek így pl. Ülke és Szenttamás községekben vagy 40 embert összetoborzott s azokat leitatta és cigányzene mellett e csapatjával éjjel-nappal járta a községeket, hogy ha az ellenzék kortesei oda mennek, agyonveresse.

Kemény hideg volt. A dűlőutakon a sikosság miatt járni nem lehetett, az országuton kellett szekérrel menni.

En harmadmagammal (egy bizalmas székely emberemmel és egy székelykereszturi timáriparossal) saját fogatomon elindultam estefelé Szenttamásra, hogy az ellenzéki szavazókat összegyűjtve, a következő napon Székelyudvarhelyre a választáshoz bevigyük.

A sikosság miatt az országuton csak a szenttamási betérő utig haladtunk, onnan a szekeremet hazaküldöttem Lengyelfalvára, mi pedig hárman gyalog mentünk át Szenttamásra.

Mikor a faluvégéhez érteztünk, hallottuk, hogy Szenttamásról Ülke felé nagy láрма és muzsikaszó mellett a Török Pál részeg csapata vonul fel.

Mi bementünk szenttamási földbirtokom gondozójához és érdeklődtem, hogy a választókat össze lehetne-e gyűjteni? Birtokkezelőmtől azt a felvilágosítást nyertem, hogy Török Pál a kormánypart részére már három nap óta itatja és vesztegeti a választókat. Az egész falu férfitalokosai annyira részegek, hogy megmozdulni sem bírnak s a mig ki nem józanodnak, addig azokkal beszélni sem lehet.

A falu között egyszerre nagy zaj és láрма keletkezett. Kinézek az ablakon s hát látom, hogy Török Pál a részeg csapatát futólépésben vezeti be udvarunkra.

Behatoltak a szobába és két társamat kivonszolták az udvarra. Azután a felbőszült vezér embereit el- lenem uszította azzal a jelszóval, hogy: üssétek agyon azt az unitárius kutyát! Azt hitte, hogy ha engemet, a katolikus embert unitáriusnak tüntet fel a katolikus népnek, akkor az rögtön agyonver...

Az emberek felismertek és egy sem nyult hozzám, hanem a szobában a székekre és padokra leültek s velem barátságosan kezdték beszélgetni. Hiába nógatta őket Török Pál, a csapatnak több belátása volt — részegen is, mint neki józanon...

En látva, hogy ott semmi eredményt elérni már nem lehet, búcsút vettem az emberektől és távoztam a

szobából Mikor a kapuhoz érkeztem, a kijáratnál két részeg alak várt boiokkal felfegyverkezve és engem fel akart tartóztatni. De én akkor jó erőben levő serény legény lévén, mind a kettőt egyszerre ragadtam mellém és kétfelé dobtam a kaputól. Kiugrottam az utcára és a zsebemben levő két hatlövétű revolver egyikét előrántottam s lövésre készen tartottam a kezemben.

Török Pál is kivonult a csapatával az utra és ott újabb támadásra vezényelte csapatát. Neki szintén revolver volt a kezében s azzal bízta embereit, hogy bátran üssenek engem agyon, mert ha én lövök, ő is lő. A nép azonban engem nem támadott, hanem félrevonult és hagyta, hogy utamat akadálytalanul folytassam.

Mig köztünk a harc így folyt, beesteledett. Azonban szép holdvilágos este volt. Mikor a szenttamási paplak irányába érkeztem, észrevettem, hogy a mezőn két csapat ember igyekezik utamat elállani. Török Pál ismert csapata volt kétfelé osztva, hogy a falun kívül bekerítsenek és ott tanuk nélkül kioltassák az életet.

A pap kertjénél egymagamban haditanácsot tartottam s elhatároztam, hogy éjszakára betérek a pap-hoz, mert így a vérontást elkerülhetem. Elvégre két töltött revolverrel könnyen tudtam volna védekezni.

Bementem a pap udvarára s mikor a lakás ajtójához érkeztem, akkor már Török Pál egyik csapatával a bezárt kapu tetején bemászva, szintén ott volt.

A nagy zajra, Péterffy József akkori lelkész kijött az ajtóba. En Törökre rákiáltottam, hogy egy lépést se tegyen előre, mert lelövöm. De az önfejtő Török nem állott meg s én erre célba vettem és a ravaszt meghúztam. Szerencsére a pisztoly töltései elvoltak ázva az éjjel-nappali esős-hóban s így Török Pál életben maradt.

Azonban megijedt és az ajtónál levő plebánoshoz lépve, ezt mondotta:

— Nézze plebános ur, ez az unitárius kutya idejött, hogy vallásunk ellen pénzzel bujtogasson és a katolikus népet hitében megtántorítsa.

Péterffy József plebános, ki az udvarhelyi esperesi kerület egyik kimagasló papja volt, s akit később az akkori erdélyi püspök vörös-övvel díszített fel és alesperesi méltóságra emelt, engemet jól ismert. Tudta, hogy ki vagyok és azt is igen, mikép testestől-lelkéstől buzgó katolikus ember vagyok. Kacagva mondotta Töröknek, hogy téved, mert én az egyháznak erős oszlopa vagyok s nagyon örvend, ha engem szerény házána vendégül láthat.

Török Pál látva, hogy itt sem tud boldogulni, csapatával szégyenkezve elvonult. En pedig a kedves plebánosnál az éjszakát nyugodtan töltöttem el.

Két társam a brutális csapat egy pár ütlegével, szintén megmenekült

és szerencsésen bejutottak Székelyudvarhelyre, az ellenzéki tanyára, hol a történeteket elbeszélve azt állították, hogy engemet Szenttamáson a kormány emberei agyonverték ...
(Folytatjuk)

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XLI.

Pagocán János 62. gye. 11. sz. Marostvm. Mezőrűcs 1892. hadifogoly (Bijsk, Tomsk kormányzóság Oroszország). — Pakurár János 23. gye. 4. pótz Tordaaranyosvm. Inokfalva 1882. hadifogoly (Oroszország). — Petra János 62. gye. 11. sz. Mtv. Libánfalva 1886. hadifogoly (Tomsk). — Sándor István tart. tizedes, címz. szakaszvezető 62. gye. 8. sz. Udvm. Székelybetlenfalva 1884. hadifogoly (Niznij Nowgorod, Oroszország).

Tehikio István honvéd ágyusezred Tvm. hadifogoly (Astrachan, Oroszország).

Helyreigazítás az 56. sz. veszteség lajstromhoz: Györ György helyett Gyara György 64. gye. 8. sz. Tordaaranyosvm. Szekatura 1882. megs.

Az 1915. márc. 23-iki 147. sz. veszteség lajstrom szerint:

Becse Dénes pót. 24. gye. 4. pótz. Csikesicsó 1879. hadifogoly (Oroszország). — Beke Daniel 24. gye. 12. sz. Udvm. Belfalva 1882. hadifogoly (Oroszország). — Blidar 31. gye. 8. sz. Torda 1890., meghalt 1914. nov. 18. — 27. — Bódi Lajos 31. gye. 4. sz. Torda 1892. megs. — Brumar Sándor 31. gye. 16. sz. Háromszvm. Bodola 1891. megs.

Fodor Fülöp ővezető 24. gye. 5. sz. Csvm. Gyimesfelsőlak 1892. hadifogoly (Militärsptal Omsk, Oroszország).

Gergely Sándor pót. 24. gye. 3. msz. Csikdánfalva 1879. hadifogoly (Oroszország).

Kacsó József 31. gye. 15. sz. Udvm. Parajd 1887. hadifogoly. — Karácsony József 82. gye. 1. sz. Csvm. Gyimesfelsőlak 1894. ms. — Kresun György 31. gye. 2. sz. Tvm. Száratos 1884. ms.

Molnár István tisztiszolga 31. gye. 13. sz. Hszvm. Szenthalom (?) 1891., meghalt 1914. nov. 18—27.

Pál Ferenc 24. gye. 8. sz. Csikesicsó 1881. hadifogoly (Aschabad Oroszország). — Péter Lőrincz 82. gye. 9. sz. Udvm. Kápolnásfalu, meghalt 1915. febr. 24—25 — Preda Szilveszter 31. gye. 5. sz. Tvm. Bányabükk 1894. ms.

Serban Miklós 31. gye. 16. sz. Tvm. Aranyoslóna 1882. ms

Szőcs Samu tizedes 31. gye. 2. sz. Udvm. Décsfalva 1892., meghalt 1914. nov. 18—27. — Sztojka János 82. gye. 1. sz. Csikmadar 1888. megs.

Az 1915. márc. 24-iki 148. sz. veszteség lajstrom szerint:

Albert Gerő tizedes 24. gye. 2. sz. Csvm. Gyergyóalfalu ms. — Algya János 24. gye. 11. sz. Hszvm. Zagon ms. — Ambrus Dénes 24. gye. 10. sz. Csikmadaras megs. — András Ferenc 24. gye. 4. sz. Csikmindszent, meghalt 1915. jan. 11. Antal Ignác 24. gye. 9. sz. Hszvm. Bereczk ms.

Bács János 24. gye. 7. sz. Hszvm. Eresztvény megs. — Bálint György 24. gye. 11. sz. Hszékvm. Kálnok, meghalt 1914. dec. 26. vagy 1915. jan. 6. — Bálint János 24. gye. 6. sz. Csikzsögöd ms. — Balla József szakaszvezető 24. gye. 6. sz. Csikesicsó ms. — Bancsuj György 24. gye. 10. sz. Hszvm. Magyarbodza ms. — Bánfi Lajos 24. gye. 3. sz. Csikszentmiklós, meghalt 1915. jan. — Bartha Lajos 24. gye. 6. sz. Csikkozmas ms. — Bartos Lajos 24. gye. 9. sz. Hszvm. Mikóujfalu ms. — Biró György 24. gye. 4. sz. Hszvm. Kézdizsentkereszt ms. — Bodó Antal 24. gye. 11. sz. Kássonföld ms. — Bodor István 24. gye. 12. sz. Csvm. Gyimesfelsőlak ms. — Boga István 24. gye. 6. sz. Csikszentisimon ms. — Borbándi Ferenc 24. gye. Hszvm. Torja, meghalt 1915. jan. 16. — Bot Pál 24. gye. hidászesapat Hszvm. Sepsiszentgyörgy megs. — Botár Sándor 24. gye. 4. sz. Csiktaplocza megs.

(Folytatjuk.)

D. A . . . hoz.

Valami úgy visszahúz
Egy kis város zajába,
Valakinek nevét fonom
Könyörgő imámba.
Valakinek, aki talán
Megérti majd lelkem,
Valakinek, akit eddig
Hiába kerestem!

Valami úgy visszahúz,
De tudom mért fáj szívem!
Anélkül, hogy láttam, szóltam,
El kellett mennem!
De az Isten majd megsegít
Jóságos szívével,
Addig is én imádkozom
Ajkamom nevével!

Valami úgy visszahúz,
Mert érzem, rokonlélek.
Hallgasd meg oh Isten
Forró imám — kérlek!
Nem hagytál el soha
Vésznek idején sem,
Oh! hallgasd meg imám
S esdő könyörgésem.

**Vallásodban legyen bizalmad!
Bizalmadban legyen szereteted!
Szeretetedben legyen vallásod!**

* *

**Rokonlekeknek nem a szeretet, hanem
a hit a kapcsa.**

**Mert igazán szeretni csak az tud, ki-
nek hite van . . .**

* *

Csalódás!

Édes anyám, beteg vagyok,
Fájó szívem megszakad.
Összetörték ábrándképem,
Elvették az álmomat!
Nem jut hozzá napsugár már,
Nem ad a nyár meleget;
Kegyetlen bű és csalódás
Marcangolja szívemet.
Vágyaimat mind elfojtja,
Reményeim romba dönti,
Sohajaim megzavarja,
Álmaimat mind megöli.

Csak egy álmot hagyott nékem,
Amely kinez szüntelen,
Csak egy csók, az éget folyton.
Mit adott a hűtelen.
Lelkem szárnyát kettétörte,
Szét-tépte a szívemet,
Elvette a boldogságom
S kinez, gyötör engemet.

Balga voltam, dőre kislány!
Romba dőlt az életem,
Boldogság a halál lesz csak
S igaz álmom énnekem.
Sirok-rivók éjszakán át,
Fényes nappal zokogok,
Úgy gyötör a bű és bánat,
Nemsokára meghalok! . . .

Ne sirasson engem senki,
Mert csak gyöttri lelkemet.
Legalább a sír ölében
Pihentessem szívemet! . . .

Kérnay Saturnó.

SZÉKELY GAZDA.

Terménybemutató és vásár.

A „Székelyország” tudósítása.

Torda, 1915. okt. hó.

Hosszu idő óta először rendezett a Tordaaranyos vármegyei Gazdasági Egyesület terménybemutatót és vásárt. Az október hó 1—6-ig lezajlott gyümölcs, zöldség, bor, must és gabonavetőmag vásárjából pedig azt látjuk, hogy a rendezőség felismerte az egyesületek a terményértékesítés terén való hivatását, e nehéz időkben. Az eddigi szokásoktól eltérőleg, nem „kiállítás”, hanem egy bemutatóval kapcsolatos vásárt rendezett. Ezáltal segítségére volt a háboruban levő gazdák itthonmaradottjainak terményeik értékesítésében, a vármegyére terelte a közlekedési üzemek, kereskedők figyelmét és a köz javára, lehetővé tette, hogy a legeldugottabb havasi faluból is a felesleges mennyiségben levő élelmi cikkek, termények méltányos árak mellett forgalomba kerüljenek. Megkönnyítette nyilvántartásával és vásári irodájának felállításával a ke-

reskedők dolgát, akik a termény készletek felől ott tájékozást szerezve, foghattak eredményes munkához.

A vásárt Dr. Betegh Miklós kormánybiztos, egyesületi elnök nyitotta meg a vármegye notabilitásainak valamint a társ és rokon egyesületek, erkölcsi testületek képviselőinek jelenlétében. Beszédében rámutatott a mezőgazdasági termelés nagy jelentőségére, mely lehetővé teszi hatalmas hadseregünk fenntartását, az ipar és kereskedelem fejlődését. A magyar buzáról szólva: — ugymond — a német ipar legyőzte az angolt, de a magyar buzának nem akad párja a világon.

A vásár tartama alatt úgy a gazdák, mint a kereskedők közül számosan kerestek fel a vásári irodát, hol az eladó gyümölcsfélékből, bormustból külön kóstoló volt berendezve.

Számos messzekerülő gyakorlati adatot gyűjtött össze az egyesület, amelyet alkalmas módon értékesíteni is fog a gazdák érdekében és a köz javára. Természetesen az útjásokat máról holnapra keresztül vinni nem lehet. Az egyesület azonban módját fogja ejteni, hogy a szerzett tapasztalatokról a kisgazdák is kellőleg tájékozottassanak.

A vásár legforgalmasabb napja vasárnap volt, amikor Budapestről, Kolozsvárról, Temesvárról, Nagyváradról, Marosvásárhelyről stb. ismét számos vendég, látogató, érdeklődő és kereskedő érkezett.

Vasárnap délután Dr. Wolff Gyula egyesületi alelnök tartott gyümölcsészeti kérdésekről előadást a gazdaközönség élénk érdeklődése közepette. Dr. Wolff Gyula úgy az elméleti, mint a gyakorlati kérdéseket felölelte előadásában a gyümölcsészeti köréből. Az előadás után a jelen volt gazdák helyi vonatkozású szőlészeti és gyümölcsészeti kérdésekről folytattak nívós vitát.

A bemutatóval kapcsolatos vásáron — a háborús állapotokra tekintettel — díjazások és jutalom kiosztások nem voltak. Tekintve azonban a gazdaközönség részéről megnyilvánult és a háborús viszonyok miatt nem remélt általános érdeklődést és szép számban való részvételt, a rendező bizottság elhatározta, hogy a résztvevő gazdáknak elismerő és dícsérő oklevet ad azon elismerésre méltó buzgalomért, amellyel az egyesület ezen szerény akcióját oly szép sikerre vezették.

A bemutató a vármegyei közgyűlési termében folyt le, amelyet Dr. Horváth Miklós alispán ez alkalomra díjtalanul volt szíves átengedni.

A bemutató és vásár szép sikere előre láthatólag arra az elhatározásra fogja bírni az egyesület vezetőjét, hogy ezt ezután évenként megismételje.

A vásár ügyvezetője Török Balint egyesületi titkár volt, kinek a rendező bizottság tagjai önzetlen és egyetértő munkásságukkal nagy segítségére voltak.

Hadifoglyokkal való levelezés.

Mind süröbben hangzanak el a panaszok, hogy az Oroszországban hadifogságban levő katonáink nem kapják meg a hozzátartozóik által küldött levelezéseket.

Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint, ennek okát elsősorban a levelezések nagy mennyiségében és a közlemények túlhoszu voltában kell keresni. — A közönség tehát csak úgy biztosíthatja e levelek célhoz jutását, ha az orosz cenzura munkájának megkönnyítése érdekében, két hetenként legfeljebb csak egyszer vagy ennél is ritkábban ír, s akkor is nem levelet, hanem csak levelezőlapot küld és arra csak néhány sor családi és magánvontakozású közleményt ír.

A levelezés céljára a célszerű ki zárólag a hadifoglyokat gyámolító és tudósító hivatal által vörös kereszt jelvénnel kibocsátott és megfelelő előnyomással ellátott levelezőlapokat használni, amelyek a legtöbb postahivatalban is árusítanak.

A közleményben kerülendő a közállapotokra és a háborúra vonatkozó minden hír. — Különösen sokat árt az ügynek, hogy egyesek burkoltan akarnak hírt adni a hadi sikerekről, ami az orosz cenzorokat bizalmatlannokká teszi a többi ártalmatlan közdeménnyel szemben is. — Ajánlatos a levelezésnél a német vagy francia nyelvet használni, mert más nyelvekre Oroszországban kevés a cenzor és így ezek a levelezések soká elhevernek, esetleg célhoz sem jutnak.

A falvak intelligenciájára hárul a hazafias feladat, hogy ily levelezéseknek német vagy francia nyelven való megírásánál a nyelvismerettel nem bírók segítségére legyenek.

Különös súlyt kell helyezni a címnek megírására.

Ennél használjuk szintén lehetőleg a francia vagy német nyelvet, de a német címet is latin betűkkel írjuk. A címben okvetlenül benne legyen annak jelzése, hogy címzett hadifogoly, mert más egyének leveleit az ellenséges külföldre nem továbbítják. Ezért tehát a címbe a „prisonnier de guerre” vagy „Kriegsgefangener” jelzést hozzátenni el ne mulasszuk. Sok függ a rendeltetési hely nevének helyes kiírásától is. Ha e tekintetben kételyeink vannak, forduljunk a postahivatalhoz vagy a hadifoglyokat gyámolító és tudósító hivatalhoz (Budapest IX. Üllői-ut 1), mely utóbbi hivatal a cyril betűkkel irt vagy egyébként kevésbé olvashatatlan címek megállapításában is a hozzáfutóknak rendelkezésére áll.

Népjegyek, meg hi-vók és mindenféle nyomtatványok készülnek e lap kidóhivatalában.

HIREK.

A drágaság ellen

hadat izen Dr. *Majthényi* Miklós, Székelyudvarhely város polgármestere is. Más városok helyes példáját követve, *Ugron* János fő- és Dr. *Sebesi* János alispán támogatásával, hatósági huszárakat állított fel, ahol a katonaság is vásárolni fog és a közönség mel tányos kiszolgálásban részesül.

Erre és más városi fontos kérdésre nézve, Dr. *Majthényi* polgármester 7155—1915. k. i. szám alatt, a következőleg tájékoztatja a közönséget:

I. Az *Eötvös-utcában*, a *Lootz-féle* üzlethelyiségben városi kezelés és ellenőrzés alatt *husszár* nyitott meg, ahol a közönség huszükségletét jutányosan szerezheti be. A halósági lag ellenőrzött árak az üzlethelyiségben kifüggesztett táblán közzé vannak téve.

Ugyanitt mérődik ki a város által beszerzett konyha-szalonna is, melyből többet egyszerre venni 5 kilónál nem lehet. A vevő köteles a vétel alkalmával a liszt-beszerzési könyvét a mézszárosnak bemutatni. A szalonna eladása folyó hó 18-án fog megkezdődni. Kilójának ára szintén az üzlethelyiségben kifüggesztett táblán lesz látható.

II. A piaci uzsora megszüntetése végett figyelmeztetem a közönséget, hogy a terményeknek nemcsak a hivatalos áránál magasabb áron való eladása tilos, hanem azt is meg kell büntetni, aki a hivatalosnál magasabb árat kínál az áruért, vagy magasabb árat fizet.

Az ilyenmü visszaéléseket a polgárőrség tagjai és a rendőrség ellenőrzik s aki a szabályokat be nem tartja, szigorú büntetésnek teszi ki magát.

III. A házi szemét takarításánál egyesek azt panaszzolják, hogy az illető szemét-fuvarozó a szeméért nem megy be az udvarba.

Ilyen panaszok megelőzése végett értesitem a közönséget, hogy a városnak arra személyzete nincs, hogy szeméért az udvarba bejárjon, de ez nem is kötelessége, mert a kapu alá a szeméket kivinni és a szemétfuvarozónak ottan átadni, a közönség dolga és kötelessége.

Dr. Majthényi Miklós s. k., polgármester.

— **Magyarország — van!** A király, a legelső magyar ember ország-világnak tudtára adja, hogy az önálló Magyarország létezik és legalább is egyenlő jogai vannak Ausztriával a monarchiában. Ezt jelenti a címer- és zászlókérdés, mely a mostani történelmi nagy időkben 18 évi vajudas után — megoldást nyert. Ezután az Ausztriával közös intézményeknél, a magyar nemzet szimbolumai egyenlő jogosultsággal, egyforma tiszteletben részesülnek. A kétfejű sas mellett, a magyar címernek is ott kell legyen és a fekete-sárga lobogó felerésze piros,

fehér, zöld színű lesz a közös intézmények feltüntetésére. Nektek köszönhetjük és köszönheti az uőkor mind ezeket hős székely-magyar vitézek, ott a harcerekben! A ti oroszán bátorságotok jutalma, melyet a nemzet öreg királyunk jószágából végre megnyerhetett. Emeljétek magasra tehát a magyar nemzeti lobogókat és ajkatokról viharként zúgjon háromszoros éljen a királynak!

— **Kifüjtetett 82-esek.** A király Ő Felsége Rosenthal Ignác tart. hadnagynak, Miklós Antal tart. zászlós-nak, Ferencz Bálint és Péter József tart. hadapródoknak az I. oszt. ezüst vitézségi érmét, Rózsa Károly tart. hadapródnak a II. oszt. ezüst vitézségi érmét, Cine Elek. Molnár György és Szentgyörgyi József Árpád gyalogosoknak pedig a bronz vitézségi érmét adományozta.

— **Igyekeztek a gazda** ezidén is minél több buza- és rezsztést létesíteni, mert kétségtelenül, hogy ezeknek a terményeknek ára jövőre is magas lesz. Idei készletünk pedig jövő aratásig ki is fog fogyni. Ne kösse magát senki ahhoz, hogy októberben a vetést okvetlenül be kell fejezni, hiszen vetettünk mi már decemberben is nem egyszer és hozzá kedvező eredménnyel. A felszababult kukorica, burgonya és répa földeket, amelyeket könnyen lehet előkészíteni buza alá, vessük be még buzával, mert minél többet aratunk a jövő évben, annál nagyobb szolgálatot tesszünk magunknak, családunknak, de a házáknak, sőt közvetve hű szövetségeseinknek is.

— **Harctéri előléptetések.** *Deutsch* Vilmos ezredes, a harcteren levő székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gyalogezred parancsnoka *Szigetter* Frigyes, Nagy Béla, Kovács Kálmán, Prokisch Gusztáv, Wagner Richárd, Zagoni Gyula, Vass János, Kricsa Andor, Bedő Gyula és Harsai Jenő tart., illetve népf. hadapródokat az ellenség előtt tanusított bátor és vitéz magatartásuk elismeréséül — tart., illetve népf. zászlósoknak léptette elő.

— **Csikszereda város** képviselőtestülete folyó hó 14-én tartotta rendes közgyűlését, melyen a jövő évi költségvetést és annak keretében a 103 százalékre előirányzott pótdó kivetését is tárgyalta. Csikszeredának kb. 3000 főnyi lakosa van és a város adminisztrációjának személyi kiadásai 80,000 koronába kerülnek. A közhangulat mindinkább oda irányul, hogy egy jó községi közigazgatás 10—20,000 koronából is bőven kitélnék... Miután *Székelyudvarhely* város sem áll sokkal előbb gazdasági téren, mert a személyi kiadásai a 140,000 koronát meghaladják, a pótdó pedig évről-évre emelkedik, itt is gyakran felmerül a kérdés, hogy törvényhatósági város vagy nagy község kellene lenni...

— **Halálozás.** *Huszár* Lajos, Székelyudvarhely város egykori főkapitánya és tanácsnoka, Nagyküküllő vármegye nyug. tisztviselője okt. 11-én életének 75-ik évében elhunyt Székelyudvarhelyt. A szív- és lélek-

ben igaz magyar, külföleg is ezt tüntette fel. Haláláig pörge kalap, magyar ruha és eszima volt a ruházata, melyet az ezüst fokos egészített ki. Halálát gyermekei, — közöttük Dr. *Huszár* Lajos kincstári orvos és *Huszár* Zoltán székesfővárosi isk. igazgató — veje *Varga* Béla kir. telekkönyvvezető, valamint menyei és unokái gyászolják. — *Barabás* Ferenc fazekasmester iparos polgártársunk életének 85-ik, házasságának 55-ik évében e hó 12-én meghalt Székelyudvarhelyi. *Soha* Aladar apósát és neje *Barabás* Anna édes atyját gyászolja. — *László* Bereike, a székelyudvarhelyi ref. kollegium I. oszt. tanulója, *László* Albert városi jegyző és neje *Syllaba* Klára 11-ik éves kis fia, hat heti kínos betegség után, e hó 9-én elhalt Székelyudvarhelyt. A kedves fiúcskát bánatos szülőin kívül testvérei — közöttük Dr. *László* Endre ügyvéd — és széles körű rokonság gyászolja.

— **Kinevezés.** *Derzi* Domokos póttart. — katonai alállatorvosnak neveztetett ki.

— **Utlevél Oroszliengyelországba.** A magyar és osztrák csapatok által megzsalva tartott oroszliengyel területekre az utazás csakis utlevéllel történhetik, a mely utlevél a főhadparancsnokság (főhadtápparancsnokság) által láttamoztatandó. Azoktól, akik ipari vagy kereskedelmi ügy intézése végett szándékoznak oda utazni, amennyiben a minőségükről, a kamaránál megtekinthető minta szerinti igazolványt mutathatnak fel, az utlevél láttamoztatását nem követelik.

— **Előléptetések.** *Rothenary* Albert ezredes, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gyalogezred parancsnoka *Heidl* József és *Strubl* Jenő gyalogos, c. szakaszvezetőket — tizedes, c. szakaszvezetőkné, *Nemes* Nagy Elemér tizedest — tizedes, c. szakaszvezetőnek léptette elő.

— **A II. hadikölcsön-kötbények** — mint Dr. *Majthényi* Miklós polgármester 7096—915. k. i. sz. alatt lapunkat értesíti — a székelyudvarhelyi m. kir. adóhivatalhoz megérkeztek s azok ott, a jegyzéskor kiadott pénztári elismervény ellenében átvehetők.

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország”-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

Nyomtatva és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.